

УДК 796–049.5

АСПЕКТИ БЕЗПЕКИ У ФІЗИЧНОМУ ВИХОВАННІ

Вікторія ВІЗАВЕР, Арпад ВІЗАВЕР, Тімея РОШИНЕЦЬ

*Закарпатський угорського інститут
імені Ференца Ракоці II, м. Берегове, Україна*

Мета дослідження: обґрунтувати проблемні питання аспектів безпеки у фізичному вихованні і спорті.

Методи дослідження аналіз нормативних документів, літературних джерел, опитування здобувачів освіти, викладачів фізичної культури, а також здійснення психо-педагогічного спостереження за організацією та дотриманням, безпеки у фізичному вихованні і спорті.

Вступ. Фізична культура у загальному аспекті становить собою широку сферу творчої діяльності щодо створення фізичної готовності людини до сьогоденних умов життя й трудової діяльності (зміцнення здоров'я, розвиток фізичних здібностей, навичок та умінь). Для людини фізична культура міра, спосіб всебічного розвитку людини. Отже, впевнено можна стверджувати про те, що фізична культура – це вид культури кожної нації, яка становить специфічний і організований процес і створює результат діяльності людини, а також є засобом і способом фізичного удосконалення для виконання громадської діяльності [5].

Аспекти безпеки у фізичному вихованні й спорті викладено в нормативних документах і положеннях, їх обов'язково мають виконувати керівники, медичні працівники, викладачі кафедр фізичного виховання і спорту та особи, які проводять навчальну, спортивно-масову (тренування та змагання) оздоровчу роботу під час навчання й відпочинку у навчальних й позашкільних навчальних закладах, установах освіти (незалежно від форм власності) [6,7].

Організація занять фізичною культурою і спортом відрізняється від інших занять освітнього процесу насамперед своєю високою руховою активністю, виконанням складних координаційних рухів, використанням різного виду спортивного інвентарю та обладнання. Під час виконання різних складних рухів, ті, що займаються, входять до групи ризику, тож схильні до отримання травм і ушкоджень. Щоб цього не сталося, треба проводити постійну роботу з дотримання техніки безпеки під час занять фізичною культурою і спортом, вести активну роботу з профілактики травматизму, доводити до студентів інформацію про основні причини й умови, які зумовлюють виникнення різних травм. Адже травматизмові легше запобігти, ніж його виправляти.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування результатів дослідження. На сьогодні відома значна кількість наукових праць, присвячених організації фізичної культури та спортивного тренування, у яких особливу увагу приділено загальній безпеці й профілактиці спортивного травматизму [1,2,3,4].

Одержаний досвід викладання, спостереження за організацією та проведення навчального процесу з фізичної культури та проведенні спортивних змагань дає нам змогу окреслити найчастіші види травм, а саме: садна, різні рани, розтягування сухожиль і м'язів, переломи. Вони, як правило, зумовлені різними причинами, і умовами проведення навчально-тренувального процесу, і людського чинника. (табл. 1)

Таблиця 1

**Основні причини травм і нещасних випадків
під час занять фізичної культури і спорту**

(власне оформлення)

Основні причини травм та нещасних випадків під час занять фізичної культури і спорту	Незадовільний стан місць занять, невідповідність їх проведення
	Недостатня організація навчально-тренувальних занять й змагань
	Неправильна методика проведення занять, тренувань, змагань
	Порушення правил медико-педагогічного контролю за здоров'ям тих, хто займається
	Недостатня виховна робота
	Невідповідність спортивного обладнання та їх установка
	Необізнаність з технікою безпеки під час занять фізичною культурою і спортом
	Недотримання прийомів страхування та самострахування під час проведення організованих, а особливо самостійних занять

Проведено опитування учасників освітнього процесу (32 студенти) та викладачів фізичної культури (13) з техніки безпеки. Завданням учасників опитування було виставити за порядком причини небезпеки під час занять і тренувань з фізичної культури та спорту. Результати опитування відображено в табл. № 2.

Таблиця 2

Причини виникнення небезпек

(власне оформлення)

№	Питання	Викладачі фізичної культури	Студенти
1	Слабка обізнаність з аспектами безпеки під час занять фізичної культури і спорту	1	1

2	Несистематичне і несвоєчасне проведення інструктажів, особливо в разі вивчення нових модулів	3	6
3	Помилки в методиці, нехтування підготовчою частиною занять	4	5
4	Застарілий, неякісний спортивний інвентар і обладнання, його невідповідність віковим і статевим вимогам	6	3
5	Несвоєчасна перевірка устаткування, інвентарю і техніки, що використовують, дотримання санітарно-гігієнічних умов	5	4
6	Недотримання прийомів страхування та самострахування під час освітнього процесу	2	2

Висновок. Отже, упровадження техніки безпеки у фізичному вихованні і спорті треба вважати виправданою перспективою розвитку спортивної галузі. Це дасть змогу системно підійти до розв'язання питання певних ризиків, що супроводжують спортивну діяльність, запобігти їм, та знівелювати їх або пом'якшити їх вплив.

Список використаних джерел

1. Линько Я. В. Спортивна травматологія / Я. В. Линько, В. М. Левенець. – Київ: Олімпійська л-ра, 2008. -216 с.
2. Мардар Г. Запобігання травматизму в процесі підготовки спортсменів. Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві: зб. наук. праць. Луцьк: РВВ «Вежа», 2008. с. 82–87.
3. Марченко О. К. Фізична реабілітація хворих із травмами й захворюваннями нервної системи./ О. К. Марченко.- Київ: Олімпійська л-ра, 2006.-196с.
4. Оленев Д. Г. Діденко С. А. Методичні рекомендації для науково-педагогічних працівників і студентів усіх спеціальностей університету «Правила безпеки та профілактики травматизму студентів на заняттях фізичного виховання і спорту». Київ: ДУТ, 2014. 50 с.
5. Присяжнюк С. І., Оленев Д. Т. Курс лекцій з фізичного виховання: навч. посіб. Київ: Видавничий центр НУБіП України, 2015.420 с.)
6. Про затвердження програм із фізичного виховання для ВНЗ України І–ІІ, ІІІ–ІV рівнів акредитації / Наказ Міністра МОН від 03.11.14 № 757, К-2с.
7. Фізичне виховання. Базова навчальна програма для ВНЗ України ІІІ–ІV рівнів акредитації-Київ: МОНУ, 2003–56 с.